

KRONIKK / KONFLIKT 10:52 - 07. april 2021

De egentlige årsakene til konflikter tåkelegges

Er Norges misjon i Sikkerhetsrådet å forsterke myten om klimaendringer som drivkraft for voldelige konflikter? Dette vil gjøre det vanskeligere å finne varige løsninger.

HEI TOR A. BENJAMINSEN

SISTE UTGAVE

AKTUELT

IDEEER

KULTUR

BØKER

PÅFYLL

Norge kan spille en viktig rolle i å avmystifisere tanken om afrikanske konflikter som drevet av ressursknapphet forårsaket av befolkningsvekst og klimaendringer, skriver kronikkforfatterne. Her: Skolegutter som ble kidnappet av jihadistgruppen Boko Haram, etter at de ble løslatt, Katsina, Nigeria, 18. desember 2020. Foto: Sunday Alamba / AP / NTB

Tor A. Benjaminsen

Professor, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Halvard Buhaug

Forsker 1, Institutt for

Som nytt medlem av FNs Sikkerhetsråd skal Norge de neste to årene sette klimasikkerhet på rådets agenda. Temaet er pekt ut som én av fire norske prioriteringer. Spesielt Russland og Kina er skeptiske til relevansen av klimaendringer for fred og sikkerhet, og Norge skal nå arbeide for å overbevise disse og andre medlemmer av Sikkerhetsrådet om sitt syn.

Det er fint at Norge bidrar til å sette klimatrusselen høyt på den internasjonale dagsorden, men denne satsingen er ikke fri for kontroverser. Et overdrevet fokus på klimaendringer som årsak til konflikter fører til at de egentlige årsakene tåkelegges og at ansvarlige aktører ikke stilles til ansvar. Slik risikerer denne problemstillingen å bidra til en avpolitisering av krig og konflikt.

Vi ser dette i Sahel, som er eksemplet som stadig brukes i debatter om klimasikkerhet, også av Erna Solberg i en tale i Sikkerhetsrådet den 23. februar i år. Selv om klimaendringer har potensial til å påvirke konfliktrisiko, er dette i dag en helt ubetydelig årsak til krisen i Sahel.

Årsakene til fremveksten av voldelige jihadistgrupper i regionen er sammensatte, men det er særlig tre faktorer som spiller inn: radikalisering av islamister under borgerkrigen i Algerie på 1990-tallet, Natos bombing av Libya i 2011 og påfølgende mobilisering av tuareg-opprørere, og vanstyre og korrupsjon i Sahel-landene.

Det siste er hovedgrunnen til at jihadistgruppene har klart å rekruttere tusenvis på landsbygda i et land som Mali. Mange i Mali ser på disse gruppene som et mindre onde enn en korrupt stat holdt oppe av vestlig bistand og militær støtte.

Grytidlig om morgenen den 23. mars 2019 angrep *Dana Amassagou*-militsen landsbyen Ogossagou i det sentrale Mali og drepte 175 fulanier hvorav halvparten var barn. Siden militsen er tilknyttet dogon-folket som er fastboende bønder, mens mange fulanier er husdyrgjetere, ble dette angrepet raskt presentert i internasjonale medier som et typisk eksempel på eskalerende kamper mellom bønder og gjetere på grunn av befolkningsvekst og klimaendringer. Dogoner og fulanier har i flere hundre år hatt både samarbeid og konflikter om tilgang til jord og beiteland i dette området.

Nå har imidlertid disse konfliktene eskalert av politiske årsaker. Samtidig er det flere trær og bedre beiter i området enn det har vært på flere tiår. Mange fulanier har sluttet seg til jihadistgrupper, og hæren i Mali taper stort sett den militære kampen mot disse gruppene, selv om den får omfattende vestlig støtte. Derfor begynte hæren i 2018 i stedet å støtte militsgrupper med våpen og opplæring. Militsen angriper så sivilbefolkningen. De to-tre siste årene har omkring 2000 sivile fulanier blitt drept på denne måten, omkring 100 landsbyer brent ned til grunnen og mange tusen fulanier har flyktet til Burkina Faso. Det kunne være interessant å spørre disse flyktningene hvordan de ser på påstanden om at de er klimaflyktninger.

Artikkelen fortsetter under annonsen

I talen i Sikkerhetsrådet trakk Erna Solberg også frem Somalia som et land hvor klimaendringene har bidratt til rekruttering til væpnede grupper. Men også her vil et sterkt klimafokus overskygge mer grunnleggende mekanismer.

Somalias konflikter startet i 1988 som følge av grove overgrep mot sivilbefolkningen i nord fra den daværende diktatoren Siad Barre, men har forandret seg over tid. I dag er det jihadistgruppen *Harakat Al Shabaab* som står mot styrkene fra den afrikanske unionen, den norsk-støttede regjeringen og Somalias regionalstater. Shabaab får sympati gjennom sine Sharia-domstoler og politistyrker som bekjemper kriminalitet og skaper forutsigbarhet, godt hjulpet av udugelige sikkerhetsstyrker og utstrakt korrupsjon og klientisme som gjennomsyrrer mange av de vestlig-støttede institusjonene.

I den grad miljøforhold utgjør en kime til konflikt i disse områdene, er det på grunn av politisk styrt skjevfordeling av ressurser og en politisk manipulering av eiendomsretter og ressursforvaltning, snarere enn på grunn av skiftende klimatiske forhold i seg selv.

Løsningen på konfliktene i Mali og Somalia, som så mange andre steder, ligger derfor ikke primært i å investere i lokal klimatilpasning som moderne teknologi, tidlig varsling av tørke eller innfasing av mer robuste kornsorter, men først og fremst i å bygge fred og sikkerhet og styrke nasjonalstatens evne til å yte tjenester til lokalbefolkningen. Velfungerende institusjoner skaper politisk tillit, som igjen er helt avgjørende for varig fred og utvikling.

De fleste klimamodellene spår at det vil bli mer nedbør i fremtiden, slik utviklingen har vært de siste tiårene. Samtidig vil nedbøren sannsynligvis bli mer uforutsigbar, noe som kan forsterke eksisterende utfordringer for levekår og økonomisk utvikling, og dermed kunne bidra til å øke faren for konflikt. Det er imidlertid lite forskning som konkluderer med at klima hittil har spilt en vesentlig rolle i væpnede konflikter, sammenliknet med sentrale politiske og sosioøkonomiske årsaker til konflikt.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Vi støtter Norges initiativ til å sette klimasikkerhet på dagsorden i FNs sikkerhetsråd, dersom dette er kunnskapsbasert og ikke bidrar til å forsterke stereotyper og overforenklete fortellinger om årsaker til konflikter. For eksempel kan initiativet bidra til å belyse hvordan konflikt, vold og ustabilitet gjør samfunn mer sårbare for klimaendringene.

I mange områder vil fredsbygging være det viktigste tiltaket for å styrke evnen til klimatilpasning og redusere faren for sultkatastrofer og vilkårlig vold. Samtidig kan Norge spille en viktig rolle i å avmystifisere tanken om afrikanske konflikter som drevet av ressursknapphet forårsaket av befolkningsvekst og klimaendringer.

Takk for at du har kjøpt Morgenbladet. Du har tilgang til alle artikler tilbake til 1993. For å dykke videre inn i Morgenbladet, bruk menyen i toppen eller lenkene under denne artikkelen.

[FNS SIKKERHETS RÅD](#)

[KLIMA](#)

[KONFLIKT](#)

Mest lest

NRK tar på seg rollen som suspekt youtubekanal

07.04.21

Norge vedlikeholdes ikke. Det gir en tikkende bombe under din og min økonomi, skriver Sten Inge Jørgensen.

06.04.21

Sesongservietter er motbydelige! Hvem designer dette mølet? Og hvem er det som kjøper dem?

04.04.21

Siste

Hvordan holder vi det gående?

08.04.21

Snart får du en lovfestet rett til å ikke sjekke jobbe-posten

08.04.21

Arkitekturopprø en gave til norsk arkitektur, skriver Gaute Brochman

08.04.21

Les Morgenbladet på nett hver dag!
10 uker for 10 kr
Full tilgang til morgenbladet.no og e-avis.

IDEER / DEBATT

Sirkulær økonomi har fu

En sirkulær økonomi bør bli et og fremst handle om virkemidler.

IDEER / KRONIKK

Regjeringens strategi for sirkulær økonomi må vise hvor grensen går.

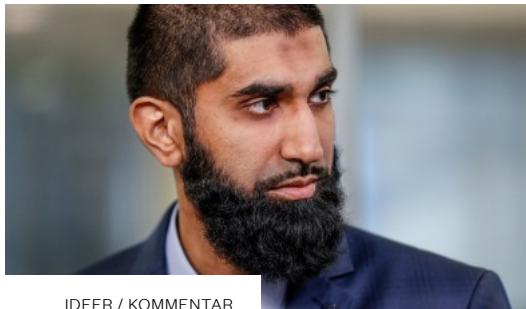
IDEER / KRONIKK

NRK må slutte å tro at de kan konkurrere med Spotify.

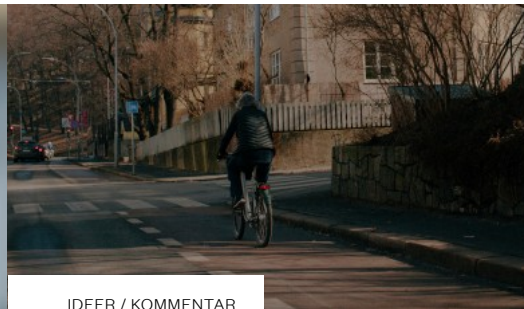
IDEER / KOMMENTAR

Europa er koronakrisens taper, skriver Asle Toje.

IDEER / KOMMENTAR

Mest av alt er jeg skuffet over at oppegående muslimer støtter Islam-Net, skriver Sumaya Jirde Ali.

IDEER / KOMMENTAR

Vi kunne vært kjent som elsykkel-landet, skriver Ulrik Eriksen.

«Det skurrer i Matpraten.»

IDEER / DEBATT

Hvorfor bruker de som h som mål å øke omsetning av egg og kjøtt i Norge så mye midler på å nå barna våre?

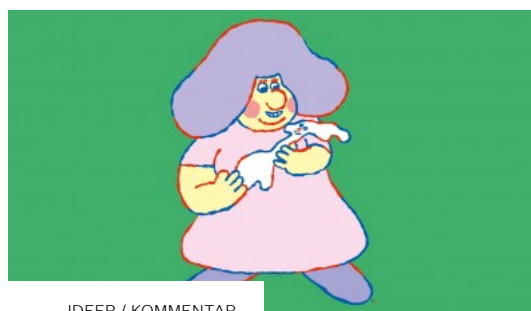

IDEER / KOMMENTAR

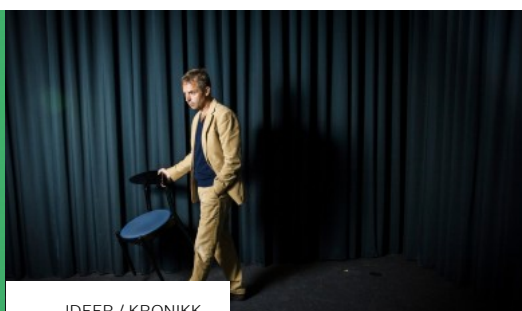
IDEER / DEBATT

Det er mye oppdemmet sinne som nå får sitt utløp etter at Sløseriombudsmannen er avslørt.

Også bestemødres eksistensiell angst kan forklares darwinistisk, skriver *Gudmund Hernes*.

IDEER / KOMMENTAR

IDEER / KRONIKK

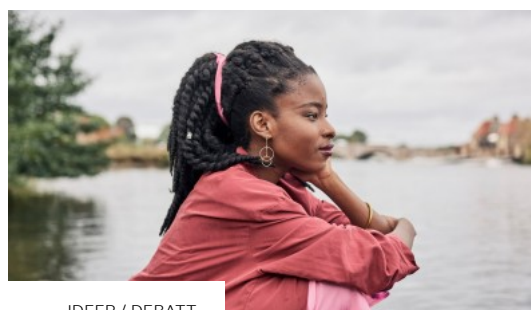
Velrenommerte kunstnere får offentlig støtte for å provosere, tåler ikke at noen blir provosert.

IDEER / DEBATT

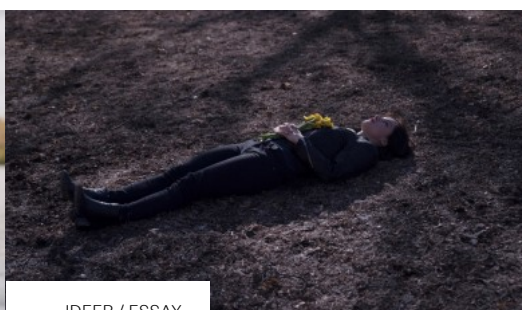
Politikerne er blitt moren din, skriver *Ove A. Vanebo*.

Er Poul Erik Tøjners kritikk av Lotte Konow Lund en klassisk mansplaining?

Den merkelige debatten om kunst og bæsje i kunsten

IDEER / DEBATT

IDEER / ESSAY

IDEER / KOMMENTAR

Når debattar om representasjon framstår som konstruerte, finst det som regel ein buse i skapet.

Et liv på jorden uten døden fortøner seg som et helvete, skriver *Maria Kjos Fonn*.

Har vi en pandemi av politisk korrekthet, spør *Alexander Zlatanos Ibsen*.

IDEER / LOGIKKSJEKK

Reklame-retorikken spiller en uforholdsmessig stor rolle i partienes kommunikasjonsstrategi.

IDEER / KRONIKK

Det er grunn til å være ytterst skeptisk til den ferske planen fra Tyrkias president.

IDEER / KOMMENTAR

Ikke for å kverulere, men skal vi snakke om valget Israel, er det fint lite å s om fredsprosessen, skriv Hanne Røislien.

Sentralbord

Kundeservice: 23 36 05 00
E-post: abo@morgenbladet.no
Sentralbord: 21 00 63 00

Kronikker- og debattinnlegg sendes til:

debatt@morgenbladet.no
kronikk@morgenbladet.no

Adresse

Morgenbladet as
Grubbegt 4-6
0179 OSLO

Nyhetsbrev

Skriv inn e-postadressen din for å motta Morgenbladets nyhetsbrev hver tirsdag og fredag.

ABONNER

[OM MORGENBLADET](#) [KONTAKT OSS](#) [PERSONVERN](#) [COOKIES](#) [VILKÅR](#) [ANNONSER](#) [ABONNEMENT](#) [LØSSALG](#) [E-AVIS](#) [PODKAST](#) [ANSATTE](#) [MIN SIDE](#)

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. Copyright: Morgenbladet. Ansvarlig redaktør og adm. direktør: Sun Heidi Sæbø.
Organisasjonsnummer: 866 948 542

[Ansatte logg in](#) · Laget med Ramsalt Media